

College van burgemeester en wethouders
gemeente Steenwijkerland
Postbus 162
8330 AD STEENWIJK

zaaknummer -

behandeld door J. Dam

uw brief/kenmerk -

bijlage(n) -

datum 11 september 2020

onderwerp Visiedocument Participatie Steenwijkerland

Geachte college,

Op 24 augustus jl. is ons het bovengenoemd document toegestuurd met het verzoek om een reactie. Graag voldoen we bij dezen aan dit verzoek.

De situatie rondom corona maakt waar het gaat om toekomstscenario's heel veel onzeker. Daarbij gaat het er vooral om wat de economische gevolgen zullen zijn voor de korte en middellange termijn. Verder komen er geluiden uit Den Haag dat het opheffen van de WSW per 2015 niet altijd goed heeft uitpakkt voor bepaalde doelgroepen. Waar dat besef toe leidt is nog volstrekt onduidelijk en een kostenaspect zal naar onze inschatting voorlopig niet leiden tot wezenlijke veranderingen.

Dat regionale samenwerking wordt gezocht is positief. Het is mede daarom opvallend dat in het stuk een paar keer sprake is van onze arbeidsmarkt en de arbeidsmarkt van Steenwijkerland, waarnaar toe mensen geleid moeten worden. Het is beter te spreken van de arbeidsmarkt in algemene zin. Uitstroom naar bijv. een baan in de regio Meppel of Zwolle zal immers niet op bezwaren stuiten. Het in werking gesteld actieplan behelst o.a. het toekomstbestendig maken van personen. Je zou daarbij ook aan een medisch aspect kunnen denken, maar het zal waarschijnlijk gaan om brede en flexibele inzetbaar. Inclusiviteit is al lang een begrip in het onderwijs en wordt nu ook gebruikt in relatie tot de Participatiewet. Het streven om niemand aan de kant te laten staan, is loffelijk. Of de beschikbare financiële middelen daartoe ver genoeg reiken is zeer de vraag.

De uitvoering van de Participatiewet wordt primair in handen gelegd van de gemeentelijke sociale dienst (USD) en het gemeentelijk bedrijf voor sociale werkvoorziening en arbeidsintegratie (NWG). Het is naar onze mening goed om een vinger aan de pols te houden inzake de ontwikkelingen in brede zin op gebied van arbeidsintegratie door op kleine schaal ook een marktpartij daarbij te betrekken; zo krijg je ook wat vergelijking. Verder zijn we van mening dat de sociale dienst verantwoordelijk moet zijn voor de beoordeling van de rechtmatigheid van een aanvraag om bijstand en verder de regie moet voeren op de opgedragen praktische uitvoering en niet zelf uitvoerder moet worden. Daarbij gaat het om intake (waaronder bezoek aan huis), het laten uitvoeren van een

diagnose om de betrokkene goed in beeld te krijgen in relatie tot zijn of haar toekomstmogelijkheden van plaatsing, het organiseren van hulp bij eventuele voorliggende problemen en het doen uitvoeren van een re-integratie traject.

- Met de USD als uitvoerder heb je 3 partijen die opzoek zijn naar arbeidsplaatsen (vacatures)/ (leer)-werk(-ervarings-) plekken, NWG, BCS (binnen zijn ledenbestand) en USD. Dat vraagt nogal wat afstemming (wie gaat waarheen met welke boodschap/aanbod) - de vertegenwoordigers van deze organisaties komen elkaar tegen in de markt- en het is niet efficiënt. Het maakt ook geen goede indruk en men kan in elkaars vaarwater komen.
- Een gemeenteambtenaar van de USD staat relatief ver af van de belevingswereld van de mensen in het bedrijfsleven, zeker als je aan MKB denkt. En het is niet uit te sluiten dat een bedrijf niet altijd de beste herinneringen heeft aan contacten met de gemeente.

Wij adviseren primair gebruik te maken NWG als uitvoerder van alle re-integratietrajecten waarbij als einddoel is geformuleerd inzetbaar voor al of niet gesubsidieerde arbeid, omdat het een bedrijf is op het snijvlak van publiek en privaat.

De samenwerking met de BCS en Kringloop is een goede zaak. Voor de laatste geldt dat plaatsing aldaar niet moet leiden tot een eindstation, terwijl er groei naar een reguliere baan, al of niet gesubsidieerd, wel in zit. De kringloop heeft er immers belang bij dat goede medewerkers voor weinig kosten behouden blijven en niet doorstromen. Monitoren daarop is noodzakelijk. Overigens geldt dit ook voor plaatsing bij NWG, die ook liever de goedkope "drijfcurken" niet ziet vertrekken naar een werkplek elders met zicht op uitstroom naar een reguliere baan. Het kan helpen om per definitie gesubsidieerde arbeidstrajecten een beperkte termijn (1-3 jaar) te laten duren. Op die manier krijgen ook andere gegadigden uit de doelgroep de kans op de beperkt beschikbare werkplekken hun kunnen te tonen. Nadrukkelijk moet worden gesteld dat plaatsing binnen de reguliere arbeidsmarkt verre de voorkeur heeft, zodat de kans op een reguliere baan het grootst is.

Wij adviseren aandacht te geven aan de financiële belemmering om een baan te aanvaarden. Het is volstrekt logisch dat iemand op het minimum een calculerende burger is. Dat is immers ook noodzakelijk om het hoofd bovenwater te houden. Dat betekent ook dat een vergelijking moet worden gemaakt tussen de persoonlijke financiële situatie in de bijstand of aan het werk met minimumloon. Ons advies is dat de gemeente serieus onderzoek doet naar het werkelijk besteedbaar inkomen van qua gezins- en woonsituatie volstrekt vergelijkbare gevallen, in de bijstand en werkend met minimumloon; alle aspecten van kwijschelding belastingen of subsidies dienen daarbij te worden betrokken. Naar onze mening moet werk lonen en, afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek, zal de gemeente beleid daartoe moeten maken (drempels wegnemen).

De ambitie wordt uitgesproken om, hoewel een groot deel van de doelgroep daar nog niet aan toe is, mensen uit de doelgroep in fulltime dienstverband te laten participeren. Waar grote delen van werkend Nederland in part time verband werken, hoeft naar onze mening full time niet meer de norm te zijn.

Wanneer mensen participeren heeft dat veel benoemde breed maatschappelijke voordelen. Als belangrijke aspect kan nog genoemd worden dat in een gezin de (familie) lijn wordt doorbroken van een thuiszittende vader met een uitkering en kinderen zien dat werken normaal is.

Naar onze mening was er geen onderzoek voor nodig om aan te geven dat in de bejegening van de cliënten het zondermeer positief werkt als je ze voldoende aandacht geeft, in hun waarde laat, invloed

geeft, maatwerk biedt, een breed palet aan middelen beschikbaar is, een vaste (volhoudende) begeleider geeft en perspectief schetst.

Weinig woorden worden gewijd aan het geringe aantal mensen van de doelgroep dat domweg niet wil meewerken en volhardt in de nadrukkelijke wens om met een uitkering in hun ogen leuke dingen te doen; andere smaken kennen ze niet. Los van het beperkte aantal, zal de gemeente daarop beleid moeten formuleren om de rug recht te houden en wel willenden, die van alles "moeten" recht in de ogen te kunnen kijken. Steenwijkerland is een grote gemeente, maar de gemeenschappen zijn klein. Iemand die stoer bij de sociale dienst vandaan komt met de mededeling "ik heb het weer gered" mist in de buurt niet zijn (negatieve) uitwerking. Ook op dit gebied is handhaven het advies.

Verschillende doelgroepen worden gedefinieerd, waarbij de afstand tot de arbeidsmarkt de graadmeter is. De definities suggereren een zekere nauwkeurigheid, die er wat ons betreft lang niet altijd in de praktijk gewaarborgd kan worden. Los van persoonskenmerken zoals vermogen tot leren, aanpassen en doorzetten zijn er ook buiten de persoon gelegen factoren, denk aan ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en beschikbaarheid van een passende functie. We adviseren niet te star met die groepsindeling om te gaan, zodat geen grensgevallen ontstaan die tussen de wal en het schip terecht komen.

Budgettair worden er donkere wolken voorzien, die de gemeente extra gaan belasten ondanks de alleszins redelijke rijksbijdrage voor de steeds kleiner wordende groep oud WSW. Volgens ons moet gewaakt worden voor oplossingen waarbij het lijkt te gaan om "vestzak-broekzak". Denk daarbij aan het ten laste brengen van USD-personeelskosten van het Participatiebudget. Of aan mensen in dienst zijn bij NWG met loonsubsidie, die praktisch al met al hun arbeidsvermogen niet kunnen waarmaken, zodat hun kosten niet gedekt worden ondanks de subsidie (hoe ook maar). De gemeentelijke bijdrage aan NWG stijgt daardoor terwijl het aantal mensen in de uitkering is gedaald.

De gemeente zal naar onze mening ook breed moeten kijken of er nog efficiency bereikt kan worden met een bijbehorende kostenbesparing. Wij zijn bijvoorbeeld van mening dat er winst te behalen is wanneer wordt besloten de plantsoendienst van de gemeente en de groenvoorziening van NWG samen te voegen. Daarbij kan o.a. worden bespaard op personeelskosten in de (bege-) leidinggevende sfeer en op het bedrijfsbureau.

Wij vertrouwen met bovenstaande een bijdrage te hebben geleverd aan een verbetering van het onderhavige visiedocument en de concrete uitwerking van deze visie, die nog moet plaatsvinden.

Hoogachtend,

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Steenwijkerland,

Cees Kuiper, voorzitter a.i.

